

זיירות וזיירות לפרשת לך לך / משה אוסי 09-8335016

בס"ד

1. עשרה נסיונות נתנסה אברהם; זה החל ב"----- מארצך", ונסתיים ב"קח נא את בנך... ו----- אל ארץ המוריה" (כ"ב ב').
2. רש"י י"ב ה' – מה פירוש: "אשר עשו בחרן"?
3. י"ב ו' ח' + י"ג ג' – 'מעשה אבות סימן לבנים' – אם נקרא ל"ג ח' + ל"ה ז', נראה כיצד הולך יעקב בעקבות סבו.
4. רש"י י"ב ז' – על מה ביקש אברהם להודות לה' בבנותו את המזבח?
5. רש"י י"ג ז' – "ויהי ריב" – מה היו שתי הסיבות לריב הזה?
6. י"ג י"ז – מדוע נצטווה אברהם: "התהלך בארץ לארכה ולרחבה"?
7. י"ג ט"ז – "ושמתי את זרעך כעפר הארץ" – במדרש אמרו: 'בזמן שאין עושים רצונו של מקום, יהיו כ----- לדוש; וכשעושים רצונו, יהיו כ-----'.
8. רש"י י"ד י"ד – "חניכיו ילידי ביתו" – מה משמעות השרש חנ"ך?
9. הרים יד, אך לא הכה כלל – אדרבה, הוא עוד החזיר שלל.
10. י"ד כ' – כ"ג – מנין שאברהם אבינו הוא איש החסד?
11. רש"י ט"ו י' – על מה מעידה העובדה שאת הציפור לא בתר?
12. ט"ו י"ג – "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך" – הדרשנים מצאו בו רמז לששת הצומות: 'ידוע', צום י' ב-----, 'תדע', תשעה ב----- + תענית ב-----, 'כלי' י' ב----- = כיפור, 'גר', ג' ב----- = צום ג-----, יהיה, י"ז ב-----.
13. רש"י ט"ז ה' – כמה פעמים הרתה הגר?
14. רש"י י"ז ט"ו – "וברכתי אותה" – מה היא הברכה לשרה?
15. י"ז י"ט – יש הדורשים את שמו של יצחק כנוטריקון: י' נסיונות של אברהם, צ' שנות ח' ימי ----- ק' שנות -----.
16. **מי אני?** (רצוי להסתייע ברש"י) א. יש בו שדות וגם הרבה בארות ב. שניים הם: האחד רע והשני רשע ג. שני שמות לה: 'צעירה' שרצו 'לבלוע' אותה ד. עם חזק ונורא – ואימתם על כל נבראה ה. אם תרצה להתעשר בקרן חזקה – תחטוף מהרפאים מכה ו. היתה ארץ נחלי מים – גן ה' כארץ מצרים ז. לא שילמנו בשלושה עשר 'לעומר' – לכן אכלנו אותה בסיד, במלח וחומר ח. שתיהן עיינות – עין אחת בדרך המדבר נתגלתה, ועין אחרת – לבעלי דין היא מקום שפיטה ט. דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים – ואדונו רדף עד שם את מלכי הנוכרים י. הוא עט על הנבלות לאכול מאכלות

למחקרמים:

1. י"ב ב' – "ואעשך לגוי גדול" – אבות האומה נתנסו בנסיונות קשים עד שנולדו להם בנים; אברהם היה בן -----, כשנולד לו יצחק; יצחק הוליד את בניו, כשהיה בן -----; ויעקב היה בשנות ה----- לחייו, כשהחל בהקמת משפחתו.
2. ר' אברהם אבן עזרא – משורר, פרשן, בלשן ומדען – חי חיי עוני ומרורים, ולפני מותו ביקש שיכתבו על מצבתו: 'ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מ... חרון אף ה'". איזה פס' עמד מול עיניו?
3. רמב"ן י"ב י' – 'חטא חטא אברהם אבינו' – א. מהו חטאו? ב. מהו העונש לבנים על יציאתו מן הארץ?
4. י"ג י"ח – אחד המשפטים אודות חברון אינו נכון: א. דוד קבע שם את בירתו לפני י"ם ב. אלון מורה שוכנת בה ג. שמה בערבית – אלח'ליל ד. אברהם מל את עצמו שם
5. רש"י י"ד י"ד – ידוע ש'אליעזר' בגימטריא=318, מהי דעתו של הראב"ע על מחשבי הגימטריה?
6. רמב"ן ט"ו א' – "אל תירא": 'היה מתיירא משני דברים: מן ה----- פן ירבו צבאותם עליו, או ימות בלא -----'.
7. ט"ו ה' – "ויוצא אותו החוצה" – הגביה אותו למעלה מן הכוכבים – ועל זה אמרו חז"ל: אין----- לישראל.
8. רמב"ן ט"ו ח' – "במה אדע כי אירשנה" – מאלו שני דברים חשש אברהם?
9. ט"ו י"ב – רמב"ן מביא מדרש לפס' זה: אימה זו -----, חשכה זו -----, גדולה זו מלכות -----, נופלת עליו זו -----.
10. רמב"ן ט"ז ו' – מהו העונש שקיבלו צאצאי אברהם ושרה על עינוי הגר?
11. ט"ז י"ב – כיצד מפרש הראב"ע את הביטוי 'פרא אדם'?
12. ט"ז י"ד – "באר לחי ראי" – הראב"ע רואה בבאר הזאת באר שבאים אליה חוגגים (חאגים) ישמעאלים כל שנה, ושמה באר-----, ובימינו היא נקראת 'ביר אלזקום'.
13. י"ז א' – מהו הצו לאברהם, עפ"י הרמב"ן, להיות 'תמים'?
14. מהו הקשר הלשוני בין (ברית) 'מילה' לבין 'מלה' – מלים'?
15. י"ז ט"ו – ה'כלי יקר' מביא דעת חכמי הקבלה בדבר תוספת ה' לאברהם ולשרי באומרם, כי באות ה' יש כח התולדות, כמו שכתוב: "----- לכם זרע (בר' מ"ז כ"ג).
16. כיצד מכוּנה אברהם בהפטרה?

סיפורי 'לך לך'

לך דרכון, איך אתה לא מפחד לעבור את הדרכים האלה ללא דרכון" – האיש הכניסו לאכסניה היהודית, הוציא מהארון סידור ישן, פתחו, הצביע על נוסח 'תפילת הדרך' ואמר: "הנה זה הדרכון שלנו". וכך צעד לשערי אודסה, שבה היה הנמל הגדול, וממנו ביקש להפליג לארץ הקודש. מיד כשהגיע לנמל, מצא לפניו אוניה העומדת להפליג לארץ הקודש. בזריזות, וללא אומר ודברים, נכנס לאוניה בלי כרטיס

א. רבי אברהם היה החלטי בנפשו לעלות לארץ ישראל, ורק אחר כך יחפש את זיווגו כאן בארץ הקודש. עני מרוד היה, ואפילו דמי נסיעה לעיר הסמוכה לא היו בידיו, וגם דרכון לא היה לו, אך היה נחוש בדעתו: "יוצאים לדרך!" איך? – הולכים רגלית! הוא עזב את שערי ווילנה וכיתת את רגליו מעיר לעיר עד שהגיע לאודסה. במסעו באחת העיירות עצר אותו אחד מחשובי הקהל, ואמר לו: "בחור'ל, אני מבין שאתה יוצא מכאן לדרך ברגל, הבחנתי שאין

להישבע לשקר. הרב הפתיעו ב'הברקה' מיוחדת ופסק לו להיתר; וזאת עפ"י פס' בתהלים (פ"ז ו'): "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה" - ובגמרא - כתובות - נאמר שאחד הנולד בה ואחד הרוצה לראות בנחמתה... "וכיוון שעשית מאמצים עליונים להגיע לארץ, הרי ברור שמטרתך היא לראות בנחמת ציון וי"ם - ולכן תוכל להישבע שנולדת בה".

ג. זהו סיפורו של אברהם - לא של אברהם אבינו אלא של אברהם גינדי העוזב את מקום הולדתו - חלב, היא 'ארם צובא' - עולה לא"י, בדרך לא דרך, ומגשים את חלומו להיות מוהל. אביו - חכם יעקב-היה סוחר סטונאי ומחצית מהכנסותיו תרם לביה"ס היהודי. כשהגיע אברהם לגיל מצוות גמלה בלבו ההחלטה לעלות לא"י, ויהי מה. תכניתו היתה נועזת - לקחת תעודת זהות של נער ערבי, כשהוא יוצא מהספרייה העירונית. וכך פעל, וכמוהו עשה גם חברו הטוב. למחרת יצאו השניים לעבר הגבול. בנקודת המעבר ללבנון הפקידו את תעודותיהם המזויפות ונסעו לבירות. כאן סייעה להם הקהילה היהודית, ולאחר זמן הגיעו לארץ.

מאז ילדותו שאף אברהם להיות מוהל; וכשהיה בן 12 פנה אל המורה שלו והביע את רצונו ללמוד את מלאכת המילה. אמר לו המורה: "אתה צעיר מדי!" "ומה נעשה אם המוהל היחיד בעיר יחליט לקום ולעזוב?", טען אברהם. ועד מהרה הוכחה צדקת טענתו; המוהל נמלט ועלה ארצה, ומאותו יום נאלצו להזמין מוהל מדמשק. ואז אמר אברהם בלבו: 'כעת אין מי שילמד אותי, אך בעזרת ה', כשאזכה לעלות לא"י, אהיה מוהל'. אמר וקיים - וכבר שנים רבות הוא מתגורר בכפר חב"ד ומשמש כמוהל.

ד. סיפר לי מורי וידידי, הרב, הפרו' יוסף פאור מאוניברסיטת בר אילן: נולדתי בארגנטינה וגדלתי במשפחה ספרדית מסורתית טיפוסית כשהמשולש שהציבה מול עיניה היה: תורת ישראל, עם ישראל וחיבת א"י. כאשר שמענו על הכרזת המדינה בשנת תש"ח באו כל בני המשפחה הענפה לבית אבי וחגגנו את המאורע ההסטורי הזה. בתום החגיגה הזמינה אותי סבתי, עליה השלום, שמוצאה מדמשק, אליה הביתה ואמרה לי את המלים האלה: "אתה רואה את הארון הזה - אבותי הביאו אותו מספרד, ואתה, יוסף, חייב להעלות אותו לא"י". ומי אמר שאין עלייה ותקומה גם ל.. ארון עץ?

ה. סיפר לי הרב מאיר מאוז, ראש ישיבת 'כסא רחמים', שנולד בתוניס ונתחנך בג'רבה: סבא רבא שלי קנה בית יד שנייה, והיו על קירותיו ציורים וקישוטים. סבי ציווה על עוזרו המוסלמי להסיר את התמונות ולצבוע את הקירות בלבן, אך העוזר ענה: "חבל על כל היופי הזה שייעלם". השיב לו סבי: "יהודי החי בחו"ל, חי שם באופן זמני ועל תנאי שיעלה לא"י, וכשנגיע לי"ם, בע"ה, נבנה בנייני קבע ואז נקשט את החדרים". הוא לא זכה, אך נינו זכה לעלות ולהקים ישיבה בישראל שהיא עטרת תפארת.

וללא דרכון, ומיהר להתיישב באחד המקומות. לאחר זמן נכנסו שוטרים לבדוק תעודות ואישורים, וכיוון שלא היו לו תעודות, גרשוהו החוצה בחזרה אל החוף תחת כיפת השמים. חבילתו, שכללה מעט בגדים, סידור ותפילין נשארה בספינה. הוא עמד ליד הספינה כשעיניו נשואות לשמים והתפלל לקב"ה שיצליח דרכו. זמן קצר לפני הפלגת האוניה, היה זה לאחר ניתוק העוגן והתרת החבלים, נשמעה לפתע שריקה מבוהלת - התקבלה פקודה "לעצור!" - האוניה עגנה שוב, והמלחים הוציאו שוב את הגשרון כדי להעלות עליה נוסע עשיר שאיחר את המועד. הבחור הבחין שהנה עולה על האוניה נוסע המוביל עמו עדר גדול של כבשים ועזים; בזריזות התכופף והתחבא בין הכבשים ועלה על האוניה. וכשעזבה הספינה את הנמל, הוא ירד לירכתי הספינה ושם אל המקום שבו נחה חבילתו.

הנסיעה החלה. עברו כמה ימים של הפלגה והנוסעים כבר הכירוהו והחלו להציק לרבי אברהם בשאלות: "כיצד נוסע בחור לארץ הקודש ללא פרוטה בכיסו?" "מה תעשה שם ואיך תחיה ומי יעמוד לצידך?" אחרים אמרו בלחש: "בוודאי יש לו כסף או תכשיטים שיעזרו לו להתבסס בארץ הקודש". באחד הימים, לאחר שהטרידוהו בשאלות סרק, ענה להם: "יש לי צ'ק על סכום עתק מבנק מסחרי בינלאומי", נוסעים סקרניים האיצו בו לגלות את הסוד, וכשלא יכול היה לעמוד בפני הפצרותיהם, פתח את החבילה שעמדה לידו, חיסט בה - והושיט להם ניר שהיה כתוב בו: "כל מזונותיו של אדם קצובות לו מראש השנה ועד יום הכיפורים". הם הביטו בו בפליאה, והוא מיהר לסיים: "נאמן עלי בעל ההבטחה שיקיים את דבריו".

כשעגנה האוניה בנמל יפו, ירד עם כולם אל החוף, איבריו נקשו זו לזו מרב התרגשות ודמעות זלגו מעיניו. לא היתה בידו אפילו פרוטה אחת כדי לעלות מיפו לירושלים, אך, כמובן, בטח בקב"ה. בלב הומה הגביה את עיניו וראה אורחת ישמעאלים עולה לירושלימה, הם נשאו על החמורים פירות וירקות. שאל אותם אם יסכימו להעלות אותו על העגלה, הביטו עליו רגע ארוך והפטירו: "אין לך כסף, יא יהודי, מעליש, תעאל מענא!" הוא הצטרף אליהם ללא פחד, וסיפר כי באותה שעה שם לנגד עיניו את דברי חכמי המוסר, שאדם אשר שם את מבטחו בקב"ה לא ניוזק. הערבים כיבדו את הרב וקראו לפניו בניגון ערבי: "ככה יעשה לחכם היהודי!" וכך הגיע לשערי ירושלים בששון ובשמחה; ובו ביום הסב את שם משפחתו להופמן ('איש התקווה'), זכר לבטחונו בקב"ה וליזכר הנס שעשה עמו בעלייתו לארץ הקודש. לאחר זמן התחתן והיה לאחת מדמויות ההוד של ירושלים. (מתוך אתר אוצרות)

ב. מעשה באדם שעלה לארץ בצורה בלתי ליגלית, והימים ימי שלטון התורכים בארץ. תפסוהו אנשי החוק וביקשו להוציא נגדו צו גירוש, אך יכול הוא להישבע שהוא יליד הארץ, וככזה תינתן לו הרשות להישאר. שאל האיש את חתנו, רב וגאון, האם מותר

תשובות: 1. לך לך 2. שהכניסו אותם תחת כנפי השכינה 3. יעקב כמו סבו - תחנוניו הראשונות בארץ היו שכם ובית אל 4. על בשורת הזרע ועל בשורת א"י 5. על הגזל ועל ירושת הארץ 6. כדי לקבוע בה חזקה 7. כעפר, ככוכבי השמים 8. התחלה וכניסה לאומנות, התחדשות 9. אברהם: "הרימותי ידי" ("יד כ"ו) 10. א. שנתן מעשר ב. שהחזיר את כל השלל 11. שעם ישראל יתקיים לעד 12. בטבת, באב, אסתר, בתשרי, ג' בתשרי, צום גדלי, בתמוז 13. פעמיים 14. שחזרה לנערותה 15. שרה, מילה, אברהם 16. א. עמק השדים ב. כרע וברשע ג. צוער וכלע ד. האִמים ה. עשתרות קרנים ו. ככר הירדן - סדום ועמורה ז. לא שילמו מס לכדרלעמר (קרא: כדורלעומר), ולכן יצאו למלחמה ח. עין המים (ט"ז ז), עין המשפט ("יד ז) ט. אליעזר מדמשק י. העיט

למתקדמים: 1. מאה, ששים, השמונים 2. י"ב ד': "ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן 3. א. שלא בטח בקב"ה שיצילנו ב. שנגזרה על בניו גלות מצרים 4. ב' 5. מתנגד, כי התורה אינה מדברת בגימטריות 6. המלכים, זרע 7. מזל 8. א. שחקא זרעו לא ימנע את הירושה ב. שמא יעשו הכנענים תשובה ותישאר א"י בחלקם 9. בבל. מדי, אנטיוכוס=יון, אדום=רומי 10. שזרע ישמעאל - המוסלמים - מענים את ישראל בגלותם 11. אדם חופשי שלא ימשול בו זר 12. זמום 13. להאמין שה' הוא בעל היכולת לעשות ולבטל ולא להיזקק לקוסמים 14. כריתה וגזירה, במילה כורתים את הערלה, וכך המלה נכרתת ונגזרת בחלל הפה 15. הא 16. אברהם אוהבי (ישע' מ"א ח')

mosheossi@gmail.com